

ZVIRBUĻI

Deja 8 pāriem

Jāņa Purviņa horeogrāfija un apraksts
Tautas mūzika Raimonda Paula apdarē

Deja veidota, izmantojot rotaļas "Zvierbulš lels nabadzeņš" materiālus, kurus pierakstījis P.Barisons 1933.gadā Krāslavā. Atbilstoši tautas mūzikas apdarei veidota dejas horeogrāfiskā leksika, kuras pamatā ir gan latviešu dejas pamatsoļi – divsoļu polka, dažādi skrējiena soļi, pārlēcieni, gan grupējumi kustībā un statiskie grupējumi – dārziņš, mazās sudmaliņas, virknes, strautiņš, gatve.

Dejā "Zvirbuli" saglabātas rotaļām raksturīgās norises, kas bagātina dejas horeogrāfisko leksiku. Pamatojoties uz rotaļas tekstu, horeogrāfija tiek veidota kā dialogs starp dejotājiem centrā un dejotājiem apkārt - apkārtējie dejotāji vaicā, dejotāji centrā atbild.

Dejas raksturs – jautrs, nebēdnīgs, dejotāji kustībā atklāj rotaļas tekstu.

Deja pirmo reizi iestudēta Rīgas Valsts tehnikuma jauniešu deju kolektīvā 2001.gada 8.aprīlī. "Zvirbuli" ir iekļauti XXIII Vispārējo latviešu Dziesmu svētku deju lieluzveduma "Mana pasaule" daļā "Gaišs".

Dejai 6 gājieni, mūzikai divas daļas, muzikālais taktsmērs 2/4.

Dejas sākumā dejotāji nostājušies labās un kreisās puses kulīsēs. Ievadmūzikas laikā – 8 t. – dejotāji brīvi iznāk uz skatuves, turoties pie kādas no "sāpošam" ķermeņa daļām, un 8.t. beigās dejotāji izveido 1.zīmējumu.

Pirmais gājiens

(I, II / 16 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Galveņa.

Zvierbulš lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Galveņa sōpēja.

1. – 8.t. Izpildot 1.kustību, centra dejotāji dejo mazās sudmaliņās pret DC. Dejotāji dārziņā izpilda 2.kustību DCV (1.zīm.).
9. – 10.t. Centra dejotāji, izpildot 4 skrējiena soļus, griežas labo elkoņu satvērienā uz vietas pret DC, pārējie dejotāji aplī ar skatu pret centru izpilda 3.kustības 1. – 2.t. darbību (2.zīm nepārtrauktās bultas).
11. – 12.t. Centra dejotāji, izpildot 4 skrējiena soļus, virzās pie dejotājiem aplī (2. zīm. pārtrauktās bultas). Pārējie dejotāji aplī ar skatu pret centru izpilda 3.kustības 3. – 4.t. darbību.
13. – 14.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, centra dejotāji kopā ar jauniem pāriniekiem

- labo elkoņu satvērienā griežas uz vietas pret DC. Pārējie dejotāji aplī ar skatu pret centru izpilda 3.kustības 5. – 6.t. darbību.
15. – 16.t. Visi dejotāji aplī ar skatu pret centru izpilda atslēgu – 3.kustības 7. – 8.t. darbību.

Otrais gājiens

(I, II / 16 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Austenis.

Zvierbuļš lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Austenis sōpēja.

1. – 8.t. Dejtāji izveido divus dārziņus, katra dārziņa centrā viens pāris (3.zīm.). Pāri centrā izpilda 1.kustību sasveicināšanās satvērienā – labās puses pāri sadevuši labās rokas un griežas uz vietas pret DC, kreisās puses pāri – kreisās rokas un griežas uz vietas DCV. Dejtāji dārziņos izpilda 2.kustību, labās puses dārziņš virzās DCV, kreisās puses dārziņš – pret DC (4.zīm.).5. – 6.t. laikā dejotāji apli ap sevi dejo no dārziņa centra.
9. – 10.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, dejotāji centrā griežas labo elkoņu satvērienā uz vietas pret DC, pārējie dejotāji ar skatu pret apļu centriem izpilda 3.kustības 1. – 2.t. darbību (5.zīm. nepārtrauktās bultas).
11. – 12.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, centra dejotāji virzās pie jauniem pāriniekiem (5.zīm. pārtrauktās bultas), pārējie dejotāji apļos ar skatu pret centriem izpilda 3.kustības 3. – 4.t. darbības.
13. – 14.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, centra dejotāji griežas ar jauniem pāriniekiem labo elkoņu satvērienā uz vietas pret DC. Pārējie dejotāji izpilda 3.kustības 5. – 6.t. darbību.
15. – 16.t. Visi dejotāji izpilda atslēgu ar skatu pret sava apļa centru.

Trešais gājiens

(I, II / 20 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Daguneņš.

Zvierbuļš lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Daguneņš sōpēja.

1. – 8.t. Dejtāji izveido divas virknes (6.zīm.). Pāri skatuves centrā sasveicināšanās satvērienā ar sadotām labām rokām, izpildot 1.kustību, griežas uz vietas pret DCV. Dejtāji virknēs izpilda 2.kustības darbību – labās puses virkne virzās pret DC, kreisās puses virkne – DCV (6.zīm. nepārtrauktās līnijas). 5.t. laikā virknes satiekas skatuves centrā un sit plaukstas ar skatu

9. – 18.t. kustības virzienā, 6.t. laikā virknes dejotāji maina virzienu un dodas pretēja virzienā līdz virknes satiekas skatuves dibenplāna centrā. Centra pāris nostājas slēgtajā satvērienā un paceļ sadotās rokas, veidojot vārtiņus, puisis stāv ar muguru pret kreisās puses kulisēm, meita – pret labās puses kulisēm. Izpildot 20 skrējiena soļus, virknes dejotāji skrien cauri vārtiņiem un nostājas blakus iepriekšējam pārim, sadod rokas slēgtajā satvērienā un paceļ tās – veidojas strautiņš (7.zīm.).
19. – 20.t. Dejojāji gatvē izpilda atslēgu.

Ceturtais gājiens

(I, II / 24 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Spōrneņi.

Zvierbulš lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Spōrneņi sōpēja.

1. – 8.t. Centrā divi pāri veido mazās sudmaliņas. Izpildot 1.kustību, dejotāji virzās pret DC. Pārējie dejotāji :
- 1.– 2.t. saveicināšanās satvērienā (labās puses dejotāji sadevuši kreisās rokas, kreisās puses dejotāji – labās rokas), izpildot 2.kustības 1. – 2.t. darbību, virzās pāru līnijās no skatuves centra līnijas – puīši “velk” meitas (8.zīm.).
 - 3.t. izpilda 2 divsoļu polkas soļus, nemainot satvērienu, puīši griež meitas zem sadotajām rokām.
 - 4.t. izpildot 4 skrējiena soļus, dejotāji griežas uz vietas viens pret otru.
 - 4.t. beigās meitas nostājas blakus puīšiem, un dejotāji izveido plašu gatvi (9.zīm.).
 - 5.t. izpildot 2.kustības 5.t. darbību dejotāji virzās pret gatves centra līniju (9.zīm.).
 - 6.t. izpilda 4 skrējiena soļus, - puīši uz vietas, meitas pagriežas puspagriezieni un nostājas ar skatu pret savu puīsi. Dejojāji nostājas saveicināšanās satvērienā (labās puses dejotāji sadod kreisās rokas, kreisās puses dejotāji – labās rokās).
 7. – 8.t. atkārtō 1. – 2.t. darbību.
- Pēdējo divu takšu laikā centrā dejojōšie pāri virzās viens uz skatuves dibenplāna centru, otrs – uz skatuves priekšplāna centru.
9. – 24.t. Dejojāji izpilda 4.kustību.

Piektais gājiens

(I, II / 28 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Kōjenis.

Zvierbuļs lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Kojenis sōpēja.

1. – 8.t. Dejojāji izveido dārziņu, centrā viens pāris sadodas saveicināšanās satvērienā - sadotas labās rokas.
Centra pāri izpilda 1.kustību un griežas uz vietas pret DC. Pārējie dejojāji izpilda 2.kustību un virzās dārziņā DCV.
9. – 10.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, centrā esošais pāris griežas labo elkoņu satvērienā. Pārējie dejojāji aplī ar skatu pret centru izpilda mīņāšanās soli.
11. – 12.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, centrā esošie dejojāji virzās pie jauniem pāriniekiem (10.zīm pārtrauktās līnijas). Pārējie izpilda mīņāšanās soli.
13. – 14.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, jaunie pārinieki griežas labo elkoņu satvērienā, pārējie izpilda mīņāšanās soli.
15. – 16.t. Izpildot 4 skrējiena soļus, četri dejojāji virzās pie jauniem pāriniekiem (11.zīm.), pārējie izpilda mīņāšanās soli.
17. – 20.t. Izpildot 8 skrējiena soļus, jaunie pārinieki griežas labo elkoņu satvērienā, pārējie dejojāji izpilda mīņāšanās soli.
21. – 22.t. Izpildot 4 skrējiena soļus astoņi dejojāji virzās pie jauniem pāriniekiem savā skatuves pusē, pārējie dejojāji izpilda mīņāšanās soli.
23. – 26.t. Izpildot 8 skrējiena soļus, jaunie pārinieki griežas labo elkoņu satvērienā, izveidojot pusapli.
27. – 28.t. Visi dejojāji izpilda atslēgu – puīši ar skatu pret pusapļa centru, meitas – ar muguru.

Sestais gājiens

(I, II / 40 t.)

Zvierbul, zvierbul – a kō, kō?

Vai vasals tu? – Navaru.

Kas tev sōp? – Asteite.

Zvierbuļs lels nabadzeņš,

Jis vys navarēja,

Asteite sōpēja.

1. – 8.t. Dejojāji sasveicināšanās satvērienā ar sadotām labām rokām izpilda 1.kustību (pusapli).
9. – 40.t. Izpildot 64 skrējiena soļus, dejojāji veido strautiņu (12.zīm.). Dejojāji, kuri stāv uz vietas, izpilda mīņāšanās soli.

Kustību apraksts

1.kustība

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 8 t.

Sākuma stāvoklis – dejotāji nostājušies sasveicināšanās satvērienā (sadotas kreisās rokas), labās rokas gar sāniem.

- 1.t. Sākot ar kreiso kāju, dejotāji izpilda 2 divsoļu polkas. Dejotāji griežās pāri uz vietas DCV.
- 2.t. Turpinot griezties DCV, izpilda 2 pārlēciena soļus.
- 3.t. Atkārto 1.t. darbību.
- 4.t. Atkārto 1.t. darbību. Izpildot pirmo divsoļu polku, augumu liec pa kreisi (jeb uz centru); izpildot otro divsoļu polku - augumu liec pa labi (jeb no centra).
- 5.t. Atkārto 1.t. darbību.
- 6.t. Izpilda 4 skrējiena soļus, pirmā skrējiena soļa laikā atlaiž rokas un ar plašu vēzienu 1 reizi sasit plaukstas.
7. – 8.t. Izpilda 8 skrējiena soļus, griežoties uz vietas pa kreisi (jeb pret centru), vienlaicīgi parādot (piem. Ar abām rokām saķerot) tekstā nosaukto sāpošo ķermeņa daļu – *galvu, ausis, degunu, spārnus, kājas, asti*.

Kustību izpilda arī uz otru pusi, sākot ar labo kāju un sadodot labās rokas.

2.kustība

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 8 taktis

Sākuma stāvoklis – dejotāji nostājušies dārziņā, meita puisim pie labās rokas.

- 1.t. Dejotāji izpilda 2 divsoļu polkas, virzoties dārziņā DCV.
- 2.t. Turpinot virzību dārziņā, dejotāji izpilda 4 skrējiena soļus. Augums nedaudz noliekts kustības virzienā.
- 3.t. Atkārto 1.t. darbību, augumu iztaisno.
- 4.t. Atkārto 2.t. darbību.
- 5.t. Izpilda 2 divsoļu polkas, uz katru soli ar plašu vēzienu sasitot plaukstas. 5.t. laikā dejotāji dejo uz dārziņa centru.
- 6.t. Izpilda 4 skrējiena soļus no dārziņa centra, rokas gar sāniem. 5.-6.t. laikā dejotāji virzās nelielā aplī ap sevi DCV. 6.t. beigās dejotāji nonāk savās vietās un izveido dārziņu.
- 7.- 8.t. Izpildot 8 skrējiena soļus, dejotāji virzās dārziņā DCV. Augums nedaudz noliekts kustības virzienā.

Kustību izpilda arī pret DC, sākot ar kreiso kāju.

3.kustība

Mīnāšanās solis un atslēga

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 8 t.

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, *demi plie* (nelies iesēdiens), rokas aiz muguras.

- 1.t. Izpilda 2 soļus uz vietas, neatraujot puspēdas no grīdas.

- 2. – 6.t. Izpilda 10 mīnāšanās soļus (atkārto 1.t. darbību 5 reizes).
- 7.t. Izpilda pārlēciena soli, kreisā kāja paliek pacelta pie labās kājas pusikra.
- 8.t. Izpilda piesietu ar kreiso kāju, vienlaicīgi ar plašu vēzienu sasit plaukstu.

I, II gājienā kustību izpilda 8 t., ar katru nākošo gājieni kustība pagarinās attiecīgi vairāk izpildot mīnāšanās soļus. Kustība vienmēr noslēdzas ar atslēgu (7.-8.t. darbība).

4.kustība

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 16 t.

Sākuma stāvoklis - VI kāju pozīcija, dejotāji sadevušies labo elkoņu satvērienā, kreisās rokas gar sāniem.

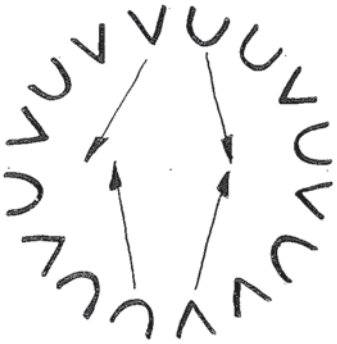
- 1. – 4.t. Izpilda 8 skrējiena soļus. Dejotāji griežas labo elkoņu satvērienā uz vietas pret DC, kreisās rokas brīvi vēzē gar augumu.
- 5. – 6.t. Puisis uz vietas izpilda 4 mīnāšanās soļus, rokas aiz muguras. Meita, izpildot 4 skrējiena soļus, dejo pa priekšu puisim aplī DCV.
- 7. – 8.t. Dejotāji izpilda 4 skrējiena soļus. Meita turpina dejoj mazā aplī DCV, puisis virzās meitas aplī pret DC. Dejotāji mainās gar mugurām.
- 9. – 10.t. Meita atkārto puiša 5. – 6.t. darbību. Puisis turpina virzību aplī pret DC, izpildot 4 skrējiena soļus. 10.t. beigās puisis nonāk pie meitas.
- 11. – 14.t. Dejotāji izpilda 8 skrējiena soļus, griežoties kreiso elkoņu satvērienā uz vietas DCV. Labās rokas brīvi vēzē gar augumu.
- 15. – 16.t. Dejotāji izpilda atslēgu (3.kustības 7. – 8.t. darbība).

①

②

③

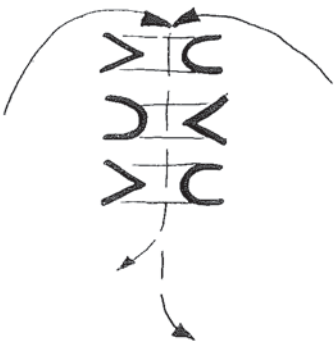
④

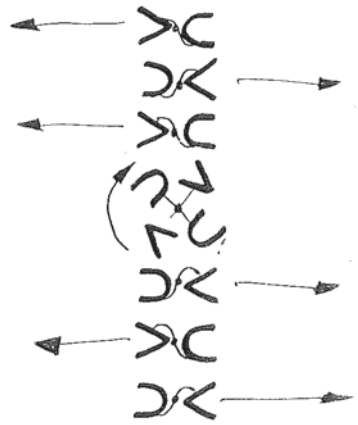
⑤

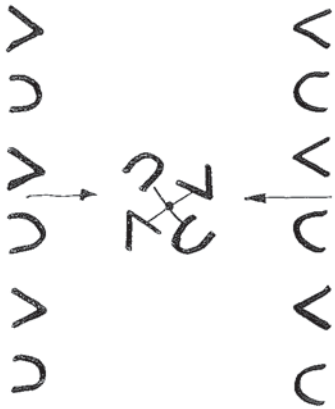
⑥

7.

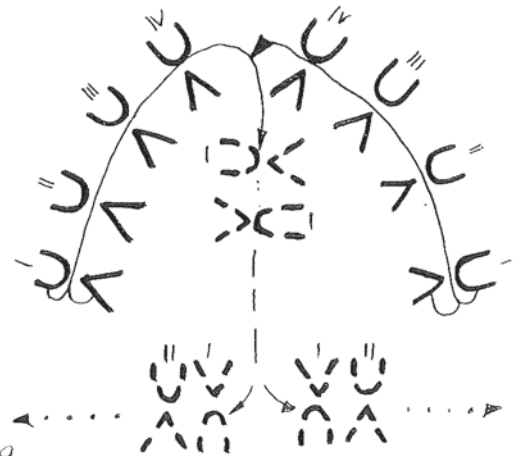
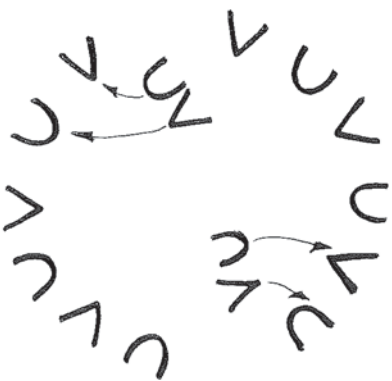
8.

9.

10.

11.

ievads

Zvirbuļi

MM $\text{♩} = 88$

①

② Ātri MM $\text{♩} = 190$

MM $\text{♩} = 88$ ①

③ atk. 4 x

① ④

① 8 taktis

atk. 6 x ①

atk. 6 x ①

① 8 taktis

⑤ atk. 8 x

⑤ atk. 8 x

① ⑥

① ⑥

① 8 taktis

atk. 15 x

atk. 15 x